СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 57. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 24-го березня 1944. No. 57. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, March 24, 1944 VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РІВНОПРАВНІСТЬ ДЛЯ НЕЗАЛЕЖНИХ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ

ВАШИНГТОН. — На конференції членів Краєвої Воєнної Робітничої Ради, які заступають в цій раді загальну публику, принято постанову, щоб признати в ній право заступництва для так званих „незалежних" робітничих юній. Досі лише юнії приналежні до Американської Федерації Праці або Конґресу Промислових організацій (СІО) мали заступництво через свої централі. Незалежні юнії існують в більших розмірах в телефонічних підприємствах, електрівнях, корабельних варстатах й інших робітнях. Їх членство доходить до півтора міліона. Щоб вони могли бути представлені в Краєвій Воєнній Робітничій Раді, мусять згодитися на спільних кандидатів, що їх імена будуть предложені президентови до заіменування. Покищо для представників незалежних юній призначено місця в апеляційних комісіях.

СТУДІЮЮТЬ ПІДВИШКУ ПЛАТ В СТАЛЕВОМУ ПРОМИСЛІ.

ВАШИНГТОН.. — Краєва Воєнна Робітнича Рада передискутувала домагання Конгресу Промислових Організацій, щоб признати робітникам у сталевім промислі підвишку по 17 центів на годину. Для призбирання фактів у цій справі створено окремий підкомітет. Колиж прийшла черга на передискутування домагання Американської Федерації Праці в цій самій справі, вибрано другий підкомітет. Прихильно до цеї справи віднеслися представники робітничих орґанізацій і публики, а проти голосували представники промислу. Зате принято резолюцію всіми голосами, що провірка домагань ще не творить конечности підвишки плат.

КОНҐРЕСМЕНИ ЗАПИТУЮТЬ ГОЛА ПРО РОСІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Републиканські конґресмени, які вперше засідають в палаті репрезентантів, вислали письмо до секретаря стейту Кордела Гола з домаганням вияснення поведінки Росії у відношенню до Аліянтів. Вони пишуть в листі, що републиканці радо згодилися на пропозицію створення міжнародного тіла для запевнення миру після війни, також радо приняли до відома звіт з перебігу конференцій у Москві й Тегерані, але пізніші факти показали, що поступовання Росії йде в іншім напряку. У відповідь на письмо 24 конґресменів секретар Гол має відбути з ними конференцію для вияснення заграничних справ Америки.

ДЮІ НА ПЕРШОМУ МІСЦИ СЕРЕД БУВШИХ ДЕЛЕҐАТІВ.

ШІКАҐО. — Упродовж останних шістьох місяців переводив пробне голосування бизнесмен Джеймс Кемпер серед делеґатів на Републиканську Конвенцію з 1940. р. На підставі відповідей від них представляється сила републиканських кандидатів на становище президента в такий спосіб: Дюі має 66.6% голосів, Вилкі 15.7% Брикер 14%, МакАртур 3.7%. Для порівнання подає Кемпер голоси зперед місяця і з них показується, що Дюі зискав 1%, а Вилкі втратив 1% голосів.

РОБІТНИКИ В ПОБОРОВІЙ СЛУЖБІ ПІДУТЬ ДО АРМІЇ.

НЮ ЙОРК. — Молоді бюрові робітники, що працюють при поборовій службі і мають менше ніж 38 літ життя, мають зрезиґнувати зо своїх становищ, коли вони надаються до військової служби. Це подав до відома директор Поборової Служби нюйорської округи, полковник МекДермот.

ВЕЛИКА ЗНИЖКА ЦІН НА НОВІ КОРАБЛІ.

ВАШИНГТОН. — Протиадмірал Еморі С. Ленд, предсідник Морської Комісії, виявив перед підкомісією Торговельної Фльоти в палаті репрезентантів, що ціна виробу кораблів системи Либерті впала до непропорціональних розмірів в порівнанню з первісною ціною. Безпосередно перед вибухом війни будова корабля системи Либерти в корабельних варстатах коштувала $160,000, а тепер коштує від $20,000 до $60,000. при тім адмірал заявив, що приватний капітал не можна інвестувати в будові таких кораблів, бо лише уряд може їх замовити.

ПЕРЕБІГ КОНВЕНЦІЇ БУДЕ ПЕРЕДАНИЙ ПО ТЕЛЕВІЗІЇ.

ГОЛИВУД (Каліфорнія). — Демократична й републиканська конвенція, що відбудеться літом цього року в Шікаґо, буде передана по телевізії до всіх закутин Злучених Держав, так як досі подаються різні наради по радіо. Це виявив предсідник Нешенел Бровдкестинг Компані Найелс Тремел. Стація телевізії є тепер в Ню Йорку, тому фільму треба буде переслати з Шікаґа до Ню Йорку літаком.

Дотеперішня ліста воєнних утрат в наших збройних силах

ВАШИНГТОН. — На підставі звітів армії й фльоти по день 29. лютого 1944. р. американські воєнні втрати представляються в таких цифрах: Від початку війни всіх жертв було 165,061 осіб. До вбитих зараховано 38,846; ранених 58,964; попавших у полон 31,730; пропавших без сліду 35,521 осіб. Між полоненими померло 1,894 осіб, переважно в японських таборах. На вбитих при армії припадає 21,014 осіб, при фльоті 17,832.

ДОМАГАНЯ СУСПІЛЬНИХ ПРАВ НА ЧАС МИРУ

МОНТРЕАЛ (Канада). — На конференцію Міжнародної Організації Праці, що відбудеться у Філядельфії 20. квітня, приготовляється новий міжнародний чартер з домаганням піднесення суспільного рівня і права до праці у всіх краях. Новий чартер мав би бути інкорпорований у мировий договір, який буде випрацьований після теперішньої війни. Це буде „суспільний контракт двацятого століття". Цей новий суспільний контракт випрацьований Міжнародним Бюром Праці і його щойно тепер проголошено прилюдно.

АМЕРИКАНСЬКА СПРАВА ІЗ ВСЕСВІТНОЇ ТОЧКИ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — На закінчення „року школярів" в Пенсилвенійському університеті виголосив промову асистент секретаря стейту Адолф А. Берлі. Він зясував становище Америки в міжнародніх відносинах в той спосіб, що приписав Америці обовязок зорґанізування відносин в цілому світі на такий лад, щоб можна втримати мир. Він вияснив це так, що значіння якогось краю у світі не можна мірити лише воєнною силою, але теж силою ідей і напрямку політики. Це значить, що американські бизнесові інтереси мають іти впарі з запевненням, що Америка розбудовує добробут в тих краях, з якими вона має бизнесові звязки.

ВІЙСЬКОВИЙ НАТИСК В ПАРАҐВАЮ

МОНТЕВІДЕО (Уруґвай). — Луїс Арґана, міністер заграничних справ у Параґваю, прихильний політиці Аліянтів, мусів уступити зо свого становища під напором орґанізації націоналістичних офіцирів, котрі стоять у порозумінню з військовою клікою в Арґентині. Крім Арґани уступили ще два інші міністри.

Чорчил натякує на ревізії Атлянтійського Чартеру

ЛОНДОН. — Підчас дебати в британському парляменті над заграничною політикою Британії посли домагалися від премієра Чорчила й від секретаря заграничних справ Ідена виразної заяви щодо значення Атлянтійського Чартеру, головно в відношенню до ґенерала Франка. Чорчил заявив, що Атлянтійський Чартер ще далі обовязує Обєднані Держави; з одної частини його заяви одначе вичитують заповідь, що супроти змінених умовин його треба буде дещо зміняти.

Іден потвердив, що британський уряд теж пішов слідами американського й зажадав від советського уряду вияснення, чому він навязав дипльоматичні зносини з урядом Бадолія, не поспитавшися вперше союзників.

НІМЕЧЧИНА ТВОРИТЬ КВІСЛІНҐІВСЬКИЙ УРЯД ДЛЯ МАДЯРЩИНИ

БЕРН. — По трьох днях оживлених заходів створити для Мадярщини уряд, який невільничо слухав би німецьких приказів, Німеччина проголосила, що Беля Імреді не потрапив створити уряду, а зате це зробив маршал Деме Стояй. Заява каже, що уряд повстав за згодою Гортія. Новий уряд негайно видав заяву, котру одначе, як видно зо змісту, певно склав заздалеґідь німецький уряд.

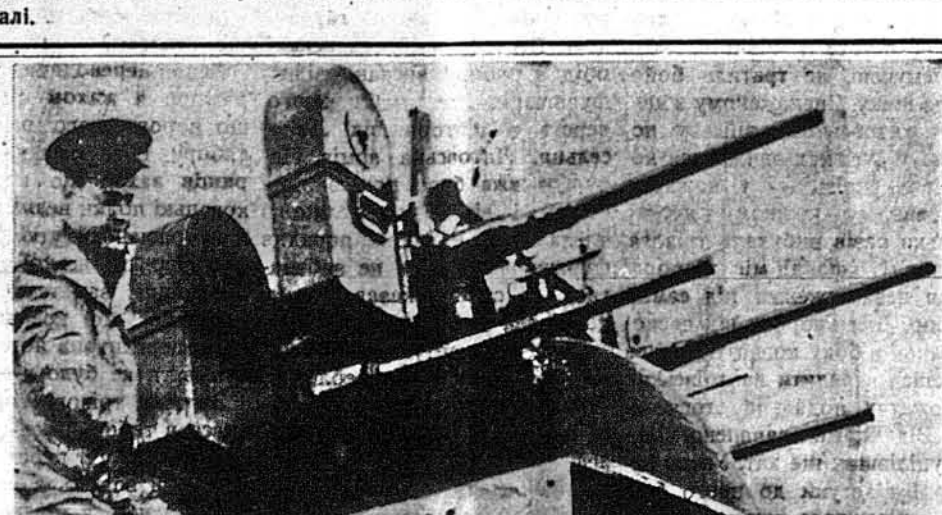
Справу дещо інакше представляє комунікат з інших мадярських круґів. За цею заявою, як адмірал Горті, реґент Мадярщини, поїхав до головної кватири Ґітлера, аби вистаратися відкликання гонведів зо східного фронту, німецькі війська ввійшли 19. березня на Мадярщину. Вони стрінулися в деяких місцях зо збройним опором. Заява каже далі, що Німеччина не злюбила, що на Мадярщині живе тепер понад міліон жидів та понад міліон соціялістичних утікачів. Одних і других націсти вважають загрозою для німецьких військ на Балкані.

МАДЯРСЬКІ ДИПЛЬОМАТИ ПРОТИ КВІСЛІНҐІВСЬКОГО УРЯДУ НА МАДЯРЩИНІ

СТОКҐОЛЬМ. — Д-р Антал Улайн Ревіцкі, мадярський посол до Швеції, повідомив будапештенське міністерство заграничних справ, що він не признає куклового уряду, котрий установили німці по заняттю Мадярщини. Зо заявою посла зосолідаризувалися всі урядовці посольства.

ВИЛИВ ЛЯВИ З ВЕЗУВІЯ ДЕЩО ОСЛАБ

АНҐРІ (Італія). — Вилив ляви по північно-західному схилі гори Везувія, що залляв уже до половини доми на дорозі Сан Себастіяно й Чекколею, дещо звільнився. Дощ попелу паде далі.

НАЙНОВІШОЮ ПРОТИЛЕТУНСЬКОЮ ЗБРОЄЮ американської армії є чотири 50-каліброві машинові гармати, усталені на троку. Називають усе це разом „восп веґон", себто осячим возом. Гармати можна звертати всі разом на різні сторони, вниз і вгору. На світлині, вояк починає стріляти з гармат.

РЕЙД 1,400 АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА БЕРЛІН

ЛОНДОН. — Восьма американська повітряна сила відкрила в середу наново бій проти Берліна важким і успішним налетом 600 „літаючих фортець" і „либерейторів" В ескорті бомбовиків було 800 боєвиків.

На німецьку столицю скинено 1,400 тон бомб. Проти американських рейдовиків не вилетів ні один німецький літак, що загально вважають признаком занепадаючої сили німецького летництва. Німеччина покладалася підчас цього рейду на оборону протилетунських гармат.

Американські літаки били по фабриках і транспортових центрах, при чому для націлювання послугувалися різними прецизними інструментами. Перед поворотом домів летуни бачили дими, які підносилися з горіючого Берліну на висоту 5,000 стіп.

Один великий німецький бомбовик пробував злетіти з летнища, але його допали американські боєвики й знищили.

Німецьке радіо подало, що аліянтські бомбовики вдарили теж на Франкфурт над Меном.

НІМЦІ МАЮТЬ 325 ДИВІЗІЙ ДЛЯ ОБОРОНИ ПРОТИ НАПАДІВ З УСІХ СТОРІН.

ГОЛОВНА КВАТИРА ПЯТОЇ Аліянтської Армії. — Наближається весна, що буде відай найбільше кервавою весною цієї війни. Для своєї оборони перед нападами, що будуть спадати на неї з усіх боків, Німеччина має готових принаймні 325 дивізій.

З того числа на східному фронті є 192 дивізії, в тому числі на Україні, котрої заняття було певно головною ціллю ґітлерової кампанії на сході, є 80 дивізій. У Польщі стоїть 58 дивізій, у Данії й Норвеґії 16, на західному фронті 42, на італійсько-австрійській границі 6, в центральній Італії 20, а на Балкані 26 дивізій.

Є й інші обчислення німецької сили. Її подають різно між 325 і 390 дивізіями.

АЛІЯНТИ ВТИСКАЮТЬСЯ ГЛИБШЕ В КАСІНО.

НЕАПОЛЬ. — Аліянтські піхотинці відбили протиатаки німецьких парашутистів та вдерлися глибше в зруйноване місто Касіно, бючися там від дому до дому й вживаючи при тому всякої можливої зброї.

Заняті частини міста ново-зеляндські війська негайно підніновують, аби не допустити до них назад ворога.

НІМЦІ ЗБИРАЮТЬСЯ „ВІДКРИТИ" РИМ.

ЛОНДОН. — Римське радіо заявило, що німецька військова команда постановила проголосить Рим „відкритим містом", себто не буде боронити його перед наступаючим ворогом. В той спосіб німці хотіли би скласти на Аліянтів усю вину за евентуальні воєнні шкоди в місті. Аліянти по всякій правдоподібности не будуть могти приняти такої заяви. Зрештою таку заяву про Рим видав уже уряд Бадолія 14. серпня 1943. року.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА ГОРОХІВКУ, БОГОЯВЛЕНСЬКЕ И ПЕРВОМАЙСЬКЕ.

ЛОНДОН. — На південно-українському фронті червона армія під ген. Коневом заняла Первомайськ, важко уфортифікований німцями залізничий вузол на долішньому бігу ріки Боґа, де колись через довший час була головна кватира маршала фон Манштайна. Ще далі на Україні на полудни червона армія заняла Горохівку, й Богоявленське, оба коло Миколаєва.

Зо сектора Проскурів-Тернопіль червона армія не подає комунікату. Німці кажуть, що там ідуть незвичайно завзяті бої; видно, німці кинули туди посилення. На жмеринському фронті червона армія заняла Ярищів. У завзятих боях коло Підзамча, 13 миль на схід від Бродів, вбито понад тисячку німців.

Московські газети присвячують багато уваги кампанії за Молдавію. Б. Руснак, член совету молдавської републики, пише в „Червоній Звізді", що молдавські партизани вбили за останній рік 12,000 німців та виколїли 270 військових поїздів. Тепер, каже стаття, „румунські кольоніяльні дідичі, що вважали себе вибранцями за останні два роки, втікають чим скорше з Молдавії."

ТОДЖО ОСТЕРІГАЄ ЯПОНЦІВ ПРО НЕБЕЗПЕЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЯПОНІЇ.

НЮ ЙОРК. — Японський премієр, ґенерал Тоджо, говорив на засіданню японського парляменту про важке положення Японії. Мовляв, Японія стала на критичній точці, та що ситуація вимагає тотального висилення всіх сил держави. Він заповідав важкі удари проти Злучених Держав.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною)		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Загранична політика Америки

Департамент стейту видав офіціяльну заяву про заграничну політику Злучених Держав, якої вже давно з усіх боків домагалися. Навіть самий секретар стейту Кордел Гол признає, що в краю помітно зростаюче домагання до уряду виявити різні питання про заграничну політику Злучених Держав. Власне йдучи на зустріч цим домаганням, секретар і видав свою заяву.

Нема сумніву, що заява Гола зясовує різко багато питань заграничної політики краю. Вже перший уступ каже громадянам шукати основ американської заграничної політики в справжніх американських державних інтересах. Хоча це сказано немовби мимоходом, але воно йде різко всупереч різним бажанням, міркуванням та крутарствам, що хочуть бачити американську політику в цілях різних чужих держав, чи народів, тільки не в державних інтересах Америки.

За такіж Гол признає: перемогу в війні, а далі державне забезпечення американської держави й суспільного добробуту американського народу.

Для добуття перемоги й забезпечення американської держави й суспільного добробуту по війні американський уряд признає видно потрібним співпрацю між державами. Міждержавна орґанізація має спиратися на силі. Політичні спори між державами мають бути віддані спеціяльним аґентурам для розгляду, спірні справи правного характеру мають бути вирішувані міждержавними судами.

При такій орґанізації світу зайво буде удержувати великі армії й фльоти й робити великі видатки на зброєння. Зайво теж буде творити сфери впливів, рівноваги сили і тим подібні наладнання, як це було в минулому. Держави мали би найти захорону перед напастю в міждержавній владі, якій передусім мали би покоритися народи аґресивних держав Німеччини, Японії, Італії й їх сателітів. Тоді можна буде значно знести торговельні перешкоди й привернути міждержавну фінансову машинерію.

Заява повторяє ще раз давніші заяви, що Атлянтійський Чартер має далі обовязуючу силу. За тим Чартером всі держави є собі рівні, себто мають такі самі права й обовязки. Спеціяльно кожна держава повинна мати право рішати про нутрішні справи так, як вона хоче, без втручування в них інших держав.

У кінцевих уступах Гол говорить про народи в межах держав. Він повтаряє ще раз свою попереднішу заяву, що всі народи, котрі „в пристойному розумінню людства" виказали кваліфікації на перебрання на себе виконання обовязків свободи, є управнені до свободи, одначе він не дає дальших пояснень про значення кожної з тих фраз. Гол каже, що держави мають обовязок приготовляти залежні народи до обовязків і відповідальностей самоуправи, як це наприклад робить Америка супроти Филипин, але не каже, що саме мала би Америка робити тим державам, які такого обовязку не признають, або признають на словах, але не виконують на ділах.

ЗА ЗРІСТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Признання й побажання, які наспіли й наспівають до головного уряду У. Н. Союзу з нагоди його 50-ліття, це не є гарні фрази, висилані на адресу провідників цеї орґанізації, бо провідники не відносять цих привітів до себе, а подають їх до загального відома як признання для усіх членів У. Н. Союзу, зокрема для тих, що ту орґанізацію основували і її розбудували. Це не значить, щоб і теперішні урядники не доложили своєї цеголки до великої будови орґанізації. Та на це є признання при інших нагодах. За цілий розвиток орґанізації йдуть загальні признання всьому членству, всім урядникам й іншим працівникам, піонірам і їх наслідникам, упродовж цілої історії У. Н. Союзу. Іншими словами, вони ідуть на рахунок ідейности цілої української громади в Злучених Державах.

У теперішному часі, коли ми шукаємо зближення з нашими канадійськими братами, ми підемо ще далі, бо вважаємо наші осяги спільним капіталом американсько-канадійських громадян українського роду. Для нас таким, осягом, який повинен рахуватися ще й угольним каменем для будучих наших поколінь, є Український Народний Союз із своїми понад 42 тисячами членів і понад сім-міліоновим маєтком.

Канадійсько - український двотижневик „Будучність Нації" з 1. березня б. р. пише таке:

„Правда, не маємо лиш одного, чим можуть похвалитися американські українці. Не маємо орґанізації з сім-міліоновим маєтком. Але маємо душі добрі; щирі й жертвенні, котрі все раді жертвувати і підтримувати кожну велику й вартну справу".

Тішить нас, що по другій стороні нашого американсько-канадійського кордону є належна оцінка наших придбань, придбань не одного дня, не одного року, а цілої 50-ки літ, найменше двох ґенерацій громадян українського роду.

Коли згадуємо про це признання, то не для самохвальби тих, що таким маєтком завідують, але для поширення зрозуміння, що наші канадійські браття глядять на це як осяг „американських братів", отже як на осяг збірноти. Наводимо це на доказ, що не зважаючи на велитенські трудноці, наша американсько-українська громада при мозольній хоч дуже пинявій праці таки осягнула щось таке, що повинно бути заохотою для теперішних працівників дорожити придбаним духовим і матеріяльним добром, у яке цілі покоління вкладали свій талант, свою енерґію, а нераз і цілий свій патріотизм і цілу душу.

Коли з такої точки глянемо на У. Н. Союз, то прийдемо до висновку, що це є народний скарб, яким повинен дорожити кожен американець українського роду, а зокрема кожен член У. Н. Союзу.

Як бачимо, то Союзова сімя це не лише сімя, що звязана спільним грошевим капіталом із понад сім мілонів дорярів. „Де твій скарб, там твоє серце" — сказано в Книзі Премудрости. Заки ті гроші складено до спільної скарбниці, треба було посвятити величезну силу енерґії. Про те, як важко було колись, а не лекше ще й подекуди тепер, приєднувати членів до нашої братньої запомогової орґанізації, знають лише ті, хто практично займається орґанізуванням членів. Наші секретарі й орґанізатори відчувають це в першу чергу. Тому загал членів повинен з признанням глядіти на працю всіх тих, хто займається приєднуванням нових членів. Члени повинні радіти, що до їх громади приходять нові працівники на народній ниві, бо лише через побільшення нашої орґанізації зможемо видатніше й могутніше поширити народне діло в нашій теперішній батьківщині. Зновуж загал громадян, що з різних причин ще не є членами У. Н. Союзу, повинен теж радуватися, що на наших очах наростає сила, яка є гордістю їх самих, бо це є сила громади українського роду.

Коли, як коли, але 50-літня річниця єднування, слави й осягів, а хочби і прикрих доствідів У. Н. Союзу, є доброю нагодою до обрахунку нашого народнього сумління. Це час застанови і відповіди на питання:

Чи не замале число членів такої орґанізації, як У. Н. Союз у висліді 50-літньої діяльности всього нашого громадянства? Чи не є тепер обовязком кожного громадянина приспішити зріст У. Н. Союзу в членах, на знак зрозуміння великої ідеї?

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

Проф. Микола Чубатий.

Спроби російського культурного завоювання -- в Америці

Мода на Росію і російське.

Ніхто не зможе заперечити, що Росія і все, що російське, нині модне в Америці. Разом з політично - військовим союзом став для многих модним також советський устрій. Тисячі некритичних американських інтеліґентів задивлені у советський лад як в якийсь ідеал. Цей ідеал — вони кажуть — є всилі доконати таких геройських подвигів як червоної армії; отже є добрий. Забувають одначе на це, що російська армія, стаючи в обороні Росії, давала докази геройських зусиль й перед советським порядком в Росії...

Та не про це йде; не про політичну сторону нині говоримо; іде нам про щось друге, про культурну російську експанзію на кошт других слов'ян в Америці. Признання для геройства червоної армії капіталізує, як може тільки, дуже добре російська стара еміґрація, як теж капіталізують це нові висланники Советів до Америки. Нині така ситуація, що говориться про нову епоху, про добу словянського світа в Европі, але маеться на думці — російський світ. Виглядає так, немовби поза Росією не було інших словян, числом назагал рівних росіянам, а культурою вищих. Колись російська культура вважалася доволі далекою і чужою для західних народів. На неї дивилися як на екзотику. Та нині російська культура стає мало не взірцем для багатьох робітників західньої культури теж і тут, в Америці.

Зникли десь інші словянські народи зі своїми різноманітними культурами не менше інтересними ніж російська. Нині виглядає так, що все, що словянське то мусить бути російське, і навпаки, все російське, це немов те саме, що словянське.

Російська іміґрація в Америці.

В Америці російської іміґрації небагато. Правдиво російської іміґрації є трохи на заході у Каліфорнії та в інших прибережних західних стейтах. Натомісць „росіяни" на сході це переважно ті люди, з українського роду, що не маючи національної української свідомости далися захопити релігійній православній пропаґанді, сильно матеріяльно підтримуваній колись царською Росією. Так і досі лишилися вони „росіянами", звичайно навіть без якогонебудь знання російської мови.

За росіян уходять теж білорусини; в багатьох з них національна свідомість теж невисока. Тим чином малороси та білороси доповнюють число неістнуючих в Америці росіян.

Зате є в Америці куди більше відносно до других народів російських інтеліґентів, й то інтелектуалів усіх відтінків. Є між ними багато вчених, професорів, дослідників та журналістів ще з часів царського режиму. Здебільша вони втікли перед буруном російської революції. Поза страхом перед большевиками, вони нічого не пережили ні не навчилися; так і лишилися здебільша реакціонерами. Особливо ці, що безпосередно переїхали до Америки, не задержуючися в европейських еміґраційних осередках, де й російське життя було більше поступове.

Вони потрафили зовсім добре поприміщуватися в Америці та своєю працею вести пропаґанду російської культури й то нерідко у такій формі, яка була за царату, особливо, коли мова про інші словянські народи, на які вони дивляться з легковаженням. Знов у відношенні до українського народу багато з них таки держиться царської правди віри: „Украіни не било, нет і бить не может".

Поза вченими та журналістами в Америці є багато іміґрантів-музиків, мистців, що теж робили впродовж двацять літ добру пропаґанду російської культурі.

Новочасна російщина в поході.

Та нова політична констеляція прийшла з московською конференцією та тегеранським зїздом. В Америці появилося багато висланників вже нової Росії, які ведуть як не в прямим порозумінню, то зовсім рівнорядно ту саму роботу, що їх її дотепер вели політичні противники, білі іміґранти. Робота нових росіян куди більше успішна, бо повна свіжости та має за собою моральний капітал: авреолю геройства червоної армії. Роботу їх облегчують місцеві комуністи, які видять у поширенні російської культури в Америці та в добуттю для неї симпатій американського громадянства приготовання дороги до поширення а то й панування комунізму в Америці. Це, що так скажемо, освоєне на американськім ґрунті комунофільство. Нині воно прямо заливає меньше кваліфіковану інтеліґенцію, а радше інтеліґентний пролетаріят Америки.

Зріст таких проросійських впливів дуже корисний советському урядові, бо утривалює в Америці прихильне політичне наставлення до Советів, дарма, що їх політика далека від свободолюбности та від засад Атлянтійського Чартеру, який теж і Росія ніби приняла як ідеольоґічні заложення для порядкування повоєнним світом.

Ось так бачимо, як тепер повстають при різних університетах та каледжах десятки курсів російської мови та культури. Одні з них є справді потрібні. Себто ті, що є для вимог армії, воєнної адміністрації в Европі чи Азії, як теж для потреб міжнародних аґенцій повоєнної реконструкції світа. Але є й багато таких, в яких студіюють російщину тільки для симпатій та через захоплення новим советським порядком...

Мови та культури інших словянських народів, як виглядає, зійшли десь на сірий кутик. Вони немов непотрібні світови, дарма, що без них на великих просторах, на яких будуть діяти американські військовики та адміністраційні урядники, не можна буде обійтися. Бо-ж на цілих просторах центральної Европи російська мова як середник порозуміння — зовсім безужиточна.

Наступ на шкільні ради великих американських міст, на радіо та фільмові театри.

Зорганізовані російські інтелектуалісти накидають свій погляд деяким навіть загально-американським культурним установам та при помочи американських симпатиків переводять нерідко такі постанови, до яких можуть мати поважні застереження американці словянського, але неросійського походження. Наприклад: Берім їхню акцію, щоб ввести навчання російської мови до гайскулів великих американських міст як в Ню Йорку, Дітройті, Бостоні, Бофало, Філядельфії, Шікаґо і т. д. Штурмують відповідні Борди оф Едукейшен, в такий спосіб, неначеб без російської мови не могла істнувати Америка. Відомо, що в тих містах росіян обмаль, натомісць є там велике число американських дітей неросійського — українськгоо, польського, чеського та іншого словянського походження.

Багато американських університетів вже позаводили студії російської мови та культури, а низка підготовляє такі студії по війні. А що між вчителями російської мови нині багато комуністів, так і є поважна небезпека, що через такі курси російщини всякає в американську молодь теж і комуністична пропаґанда. Подія з курсом російщини на Корнел Юніверзиті для військовиків є повчаюча. Обидва, по черзі заанґажовані інструктори російщини, були такі ряні комуністи, що треба було звільнити одного під натиском публичної американської опінії, бо ширив комунізм між майбутніми офіцирами. Заанґажований другий інструктор показався ще ревнішим комуністом і заряд університету став перед фактом, що — мовляв — не може найти іншого некомуніста інструктора російщини. З цеї трудноші виратувала заряд університету військова влада, бо курс, разом з другими подібними курсами взагалі звинула. Теж і через радіо чуємо часто таку музику, якби не було нічого іншого крім Чайковського, Римського-Корсакова, Шустакевича чи інших російських музиків. Для цього останнього улаштували в Америці навіть спеціяльну трансмісію з Москви до Америки, щоб його концерт в Москві міг бути передаваний по цілій Америці. Словянські, неросійські композитори то так якби не істнували, хоч є такі, що живуть десятки літ — в Америці.

Перегляньте музичний відділ особливо недільних додатків до великих нюйорських щоденників, а там усе зачинається тай кінчиться російськими творцями тону. До речи, російськими музиками стали тепер в Америці всі, хто тільки жив у Росії, зовсім як за царату. Нині всі вони, з якої території не походилиб — є обняті назвою „рошен".

В Ню Йорку всюди тепер російські фільми. Вони приходять з Росії і, очевидно, як вся комуністична література є крайно тенденційні; теж і ворожі визволенню українського народу, бо нерідко прямо перекручують історичну правду на російську користь. Сказати щось, а ще більше написати якесь слово критики на такі фільми, то це глас вопіющого во пустини. Ніхто не є в силі добитися, щоб слово критики на російський культурний наступ могло дочекатися появи. Вистарчає вже це саме, що фільма зістала „мейд ін Роша".

Проба зросійщити словянські імена в англійській транслітерації.

Від довшого часу в англійськім літературнім та журналістичнім світі стала актуальною проблема переписування назв писаних кириличною азбукою на англійський спосіб вимови. Відомо, що кирилиці уживають не тільки росіяни, але також українці, білорусини, серби та болгари. Кожна з тих мов має свої фонетичні власности та згідно з фонетикою даної мови требаб придумати спосіб транслітерації наза писаних кириличною азбукою на англійську мову.

Окрема комісія, що над тим працює з рамени Америкен Ассосіейшен оф Тічерс оф

(Докінчення на стороні 3-тій)

ОЛ. ЛУГОВИЙ

Права автора застережені

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

46)

Табор перебудовано на менший, чотирокутником встановлено вози по кілька у ряд. Наготовано вози, щоб у одну хвилю закрити ними проходи. Всю піхоту стягнено під прикриття властивого табору. Між возами і зовнішними валами зісталася тільки вишикувана до бою кіннота. Наведено на північні ліси набиті гармати. А челядь і чиншева шляхта семим потом обливалися, на спеці копаючи рови, насипаючи вал перед возами, з острахом, що хвилі поглядаючи на північ, щоб загодя доглянути козацьку небезпеку і чкурнути під захист своєї кінноти. Кожної хвилі Кричевський міг наскочити з півночи. Та.. Радзивил ще раз помилився...

Розїзди Ловинецкого й Ходовецкого відважно пробралися аж під Холмець і вернулися, ствердивши, що козацька кінна армія з Холмця вже вибралася, однак ще переґруповується під Холмцем, маючи, очевидно, намір над вечір, чи в ночі заатакувати табор литвинів. Хвиля жаху в таборі трохи улягласяı. Військо швидко стало готуватися до бою, певне появи ворога через годину-дві... Князь обїздив полки, кількома словами підбадьорював вояцький дух, запевняв перемогу. Минали години, запав вечір, а козаки не зявлялися. Князь-гетьман помилився втретє.

У непевности минала ніч і ще один день, 30. липня. Про козацтво по старому — ні слуху, ні духу не було. Обчисливши свої сили князь розпорядився відкликати зза Дніпра німецькі полки. Для нагляду за полком Подобайла зіставлено за Дніпром однотисячний збірний відділ зо слабших піхотинців. І для них, одначе, стояли на поготові байдаки, щоб при небезпеці без бою навіть переправитись на литовський берег Дніпра. Настала остання ніч, з 30 на 31. липня. І піхота і кіннота, хоча перемучені, не тратили бойового шику. Виснаженому жданням литовському війську почало у сутінках ввижатися козацтво скрізь — у кожному кущеви, у кожному дереві. Кілька разів вибухала трівога. Ворог і справді міг підобратися незавваженим під самий табор. Для охорони від несподіванок з боку козацтва, князь наказав запалити на лоївських сіножатях подальші стоги сіна. Від Холмця запалено кілька уцілівших ще хат. Увесь табор і підступи до нього всю ніч освітлювала пожежа, кидала зловіщі відблиски аж над Дніпро. Військо трохи заспокоїлося. Здавалося, що ніхто неспостережений не зможе наблизитись до табору.

Вранці, 31. липня, Радзивил, стражник Мирский, обозний Комаровский і полковник Райнгольд Тизингавзен виїхали оглянути роботу по укріпленні табору. Армія всю ніч стояла в бойовій готовости, але все ще не знала, звідки того ворога сподіватись, як не знав того й Радзивил. Челядь дальше копала рови. Підійшло вгору сонце, віщуючи гарячий день. Десь у ранній, селянський обід з табору вислано відділ фуражирів до поблизького, верств в півтори від Лоїва, сельця. Литовська армія відчувала вже брак поживи для людей і вівса для великого числа коней. Радзивил порадив фуражирам далеко не забиватися, самий вказав сельце до Лоєва найближче.

Безпечно жартуючи фуражири переїхали по греблі за Лоївку, звернули з Брагінського шляху по доріжці у полудньово-західньому напрямку. Ніщо не нагадувало приявности хочаб одного козака в околицях. Вони проїхали полонину і зникли в перелісках.

Князь з помічниками повільно їхали здовж свіжо насипаних валів. Мовчав невдоволений — вали ще не були закінчені, — а помічники не сміли говорити, бачучи невдоволення зверхника. Не минуло й пів години часу відїзду фуражирів. І раптом бачать литовські полководці наслідно біжучих до табору кількох їздців. Занепокоєні женуть до греблі їм на зустріч і пізнають висланих фуражирів. Ще з далека кричать, запитують, що сталося?

Ледви переводячи віддих фуражири з жахом оповідають, що ворог всього верству від табору. В перелісках їх товаришів захоплено в полон, а козацькі полки великою силою й з страшеною хуткістю летять на табор литовської армії. Очи Радзивила заметали іскрами. Зрозумів, що козацький вожець перехитрив його, та роздумувати не було вже коли.

Заграли трівогу горни, счинився в таборі пекольний рух; не далі 10 мінут перед тим сподівалися ворога з півночі, а він наскакує з півдня. Повертали на південь гармати, піші полки вибігали зза возів, стрійними рядами виїздила в поле, за вали, кіннота. Мадярські баталіони Подлецкого і Юшкевича бігли обсадити греблю на Лоївці, з усіх сторін бігли до табору литовські чати. Литовський табор, наче великанський павук павутиною обмотував підступи до себе залізними полками.

В мент, коли піхотні баталіони Подлецкого і Юшкевича добігали до греблі на Лоївці з недалеких перелісків вискочили перші козацькі лави.

Чвалом козацькі полки спустилися у широку річну долину. Перед лавами заблисла багниста Лоївка — і козацький фронт мусів розірватися. На бігу козацькі лави заскочили одна за одну, ближче греблі. Чолові лави київців гураганом налітали вже на саму греблю.

(Дальше буде).

З КАМПАНІЇ ЗА ЧЕТВЕРТУ ВОЄННУ ПОЗИЧКУ

Громадянки і Громадяни!

Є одна справа, яка **мусить бути виконана до 15. квітня 1944** року: Американські українці мусять до цього часу закупити **додатково** стільки Воєнних Бондів, щоби була виповнена квота **пять мілонів долярів**. Як це станеться, тоді будуть названі два американські воєнні кораблі „Перемоги" такими іменами, які запропонують американські громадяни українського роду.

Це є остання пригадка нашим громадянам, товариствам, парохіям і громадам, бо наближається останній речинець, коли ще можна кожному гідно сповнити свій патріотичний американський обовязок, а рівночасно принести честь українському імені в Америці. Тому не зволікаймо і незанедбуймо доброї справи, яка не може і не сміє скінчитись невдачею. Вона мусить обовязково бути успіхом. Цеж іде про оборону нашого краю і наших демократичних ідеалів! Це іде про патріотичну манифестацію американських українців!

Теж пригадуємо, що в цій нашій кампанії іде про продаж **малих** бондів на суму пять міліонів долярів, себто з серії Е, Ф, Ґ (E. F. G.), бо тільки такі бонди зараховується, коли іде про привилей назвати два кораблі після нашого уподобання. Значить, що треба з нашого боку **масової** участи в закупні додаткових воєнних бондів, бо саме про це іде нашому урядови. А далі ті воєнні бонди **мусять бути закуплені на аплікації Українського Конгресового Комітету.**

Зобовязання розпродати Воєнних Бондів на пять міліонів долярів в окремій Українсько-Американській Кампанії, що триватиме від 18. січня до 15. квітня цього року, перебрало на себе американсько - українське громадянство резолюцією, ухваленою дня 4. грудня 1943 року на зборах Українського Конгресового Комітету. Загал наш поставився до цього зобовязання з великою прихильністю і дав уже доказ цієї прихильности. Тепер треба тільки це діло докінчити.

Пригадуємо, що для переведення Ударної Кампанії Продажу Воєнних Бондів створено такий Комітет:

Д-р Володимир Ґалан, предсідник.

Український Народний Союз, Інк.: Микола Мурашко, предс., Роман Слободян, касієр, Дмитро Галичин, секр., Дмитро Капітула, контрольор. Провидіння: о. Володимир Білинський, предс., Антін Цурковський, секр., Евген Рогач, фін. секр., Іван Боросевич, касієр.

Українська Народна Поміч: Василь М. Шабатура, предс., Михайло Дуткевич, кас., п-ні Марія Фік, секр., о. Лев Весоловський, контрольор.

Українське Будівельно - Позичкове Товариство (Філядельфія), Михайло Дубас, предс., п-ні Олена Штогрин, місто-предс.

Українська Щаднича Спілка Клівленд: Василь Волянський, предс.

Американсько-Українське Будівельно-Поз. Тов. (Нюарк): Василь Хома, найб. предс., Петро Цап, секр.

Стейтові предсідники:

Конетикат: п-на Анастазія Курдина, предс., Іван Селемен, заст.

Ілиной: Роман І. Смук, предс., Евген Команишин, заст.

Месечузетс: Микола Дависькиба, предс.

Мішіґен: о. д-р Стефан Тиханський, предс., д-р Амврозій Кібзей, заст.

Ню Йорк: Петро Задорецький, предс., Іван Андрушин, заст.

Ню Джерзі: о. Володимир Лотович, предс.

Огайо: Іван Тарнавський, предс., п-на Ґеновефа Зепко, заст., Дмитро Шмагала, заст.

Зголошуюча і видавнича агенція:

Українське Будівельно-Позичкове Тов., Філядельфія, Па.

Як переводити Кампанію на місцях?

Кампанія продажі воєнних бондів мусить бути переведена в тісному порозумінні зо стейтовими адміністраторами Державного Скарбу та предсідниками поодиноких каунтіс. Державний Скарб повідомив поодиноких адміністраторів про нашу кампанію та подав їм імена наших стейтових предсідників та їх заступників.

Праця на місцях.

В кожній місцевости повинні занятися продажю бондів усі церковні та світські організації та вживати до цього тільки аплікацій У. К. Комітету з написом:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE

under the auspices of the Ukrainian Congress Committee

Аплікації вислано прямо з Державного Скарбу до всіх наших церков, відділів У. Н. Союзу, Провидіння, Народної Помочі та Союзу Українок, бо тільки ці організації прислали адреси. Всі інші організації можуть їх дістати, зголошуючи негайно свою адресу та кількість потрібних аплікацій на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.

(Докінчення зо сторони 2-гої)

Славонік Ленґвіджес, під проводом росіянина проф. Стрельського, запропонувала, щоб кирилицею писані назвища словянських народів переписувати зовсім в дусі російської фонетики. Отсе видається ніби дрібничка, але введена в життя зовсім зросійщилаб вона в англійській транслітерації українські, сербські, болгарські чи білоруські назвища. При реалізації цього проекту український Головинський ставби Ґаловинскім. А в другім відмінку, то вже булоб „Ґаловинска-во" і так дальше. Це справа подібна у многім до російської вимови церковно-словянських текстів в церкві, що в останніх двацяти літах викликала була в православній українській церкві на Волині таку завзяту боротьбу як реакція проти русифікації українців.

Ось те все, це тільки дрібні уривки тої російської пропаганди та поширювання російської культури, що деколи болючо заторкає інтереси інших словянських народів. Присутність інших словян немов серед нинішних обставин в Америці небажана, бо Росія це словяни, а це повинно вистарчати. Це так по думці многих протекторів росіщини в Америці. Для них словяни — це Росія.

НІМЦІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ВЯЗНІВ В ГАЛИЧИНІ

СТОКГОЛЬМ, Швеція. (ОНА) — Польські державні кола в Лондоні передали до шведської преси вістку, що коли німці опускали Галичину, то дали приказ тюремним дозорцям вбивати польських вязнів. Таким чином німецькі поліціянти і вартові вибили тисячі невинних польських людей, які попалися в тюрму тільки за те, що противилися німецькій окупаційній владі.

В переданій з Лондону вістці говориться, що німці ще далі вибивають польських вязнів. Опускаючи Львів, вони мали вигубити кілька сот тюремного населення, яке не мали чим перевезти на захід, бо всі поїзди находяться під зарядом військової команди.

Онучарство як бизнес

Коли босяки, що в кожному великому місті забезпечують собі кілька вулиць на свої життя, зіздяться на наради, тоді впливова американська преса присвячує багато місця, щоб насвітлити такий феномен, як виплив змодернізованого і складного життя по великих містах. Та коли відбувається конвенція американських онучарів, тобто людей, що торгують матеріяльними відпадками людського багатства, званого популярно „джонк", преса переходить над цією подією до денного порядку. Згадують про такі конвенції хіба фахові бизнесові газети. А це знак, що така конвенція — це ніщо надзвичайне.

Минулого тижня зібралося 1,200 професійних онучарів на свою конвенцію в Ню Йорку, щоб порадитися, як їм перебути воєнну кризу. Вони зорганізовані в Краєвім Товаристві Торговців Відпадків, яке проіснувало вже 31 літ. Коли пересічний громадянин загляне на вулиці якогось бідолаху, що розкидає щодня досвіта викинені з домів відпадки й вибирає зпоміж них старий папір, шмати-онучі, кавалки старого металю, рештки гумових коліс, запятків та підошв, мимохіть жаль бере громадянина. Кожен хоче такому онучарови помогти, виносить з хати для нього десь незамітно переховувані старі газети чи там ще що, от так, аби бідняга мав як „перепхати день". Але, як зїхалися торговці старими річами на конвенцію і перечислили свої сили, показалося, що це немалий бизнес. І не лише не малий в розмірах, але ще й важний.

Причинок онучарів до розвитку промислу.

Все оце дрантя, що його зволікають онучарі з піддаш, з фабричних копиць відпадків, з робітень вирібників та ремісників, з бляшаних збірників при домах і крамницях творить великі підприємства. Ці підприємства стають у пригоді американському промисловим, як це показують такі приклади: Половина металю, що його вживають тепер на виріб воєнного матеріялу, походить якраз від онучарів-„джонкменів". А третя частина всіх паперових виробів не робиться тепер із нового матеріялу, а зо старих паперових відпадків, як: газети, пуделка, торби, навіть папір до писання, а головно старі шмати. Отже підприємці, що мають свої бизнесові бюра в хмародерах, зводять докупи підсумки праці отих „халамидників", що ходять в брудних лахміттях і перекопуються, що через них американський бизнес обертає капіталом двох білонів долярів ($2,000,000,000).

Труднощі бизнесу.

Війна не зменшила онучарського бизнесу, навпаки, вона його посилила. Тепер попитують за кожним старим напів зужитим або й цілком непридатним предметом. Адміністрація Реґабілітації й Ріліфу Обєднаних Держав потребує величенських припасів старого вбрання, щоб його вичистити, відпрасувати й перевезти в Европу або інші краї, що їх очищують наші війська з ворога. Зайдіть припадково у спеціяльну дільницю, де збираються онучарі, у великих містах вони звичайно приміщені над водою, а переконаєтеся, які величенські бувають склади хочби старих, помятих капелюхів, поховлких штанів, зіцвилих плащів. Непривичному чоловікови не хочеться на це навіть глядіти. А підприємці твердять, що вони ще подвоїлиб свій бизнес, як би не те, що брак людей до праці. Бо навіть невибагливі онучарі дістають тепер оферту з різних фабрик на позиції з доброю платнею, і тому вони кидаються туди, де більший заробіток. Хоч як забобонні онучарі, що проти надії надіються найти якусь дорогоцінну річ на смітнику і стати нагло багатими, то всетаки вони волять піти на певну, хоч би і важку працю, ніж дальше перевертати стухлі старі „джонки", від яких нерідко набавляються недуги.

Підприємець з Сиракюз жаліється, що йому не стає палок на відсилку призбираного лахміття. — В околиці Бостону жінки воєнних робітників мають тільки гроша, що їм не хочеться вже відпродувати старих шмат. Молоді хлопці, що зношували по кілька вбрань на рік, пішли тепер до служби, отже в деяких домах нема старих убрань на продаж. — Бюро Майн виказує, що останнього року 48 відсотків усього металю в промислі прийшло не з копалень, а зі збірок.

Найближча майбутність „онучарства".

Скоро лише скінчиться війна, уряд Злучених Держав буде власником міліонів фунтів зужитих металів та інших „джонків", які стануть ласим предметом в очах підприємців, що торгують викиненими річами. На конвенції й цю справу обговорювали пильно учасники. Показалося, що всі вони разом не мають тільки капіталу, щоб закупити ввесь непотрібний по війні старий матеріял для переробки.

А повоєнний промисл може найтися в положенню, що надто буде потребувати тільки сирівця, щоб виробами з нього відбудувати промисл цілого світу. І над цим тепер передумують не лише великі торговці „джонку", але теж і прості „онучарі", бо вони скорше можуть доставити свій матеріял, ніж копальняні підприємці.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПИТСФИЛД, МАСС.

Усі діти пішли на війну.

День 15. лютого залишиться мені на все в моїй памяти, бо того дня попрощав я вже четверту й останню дитину, що пішла борнити святі ідеали, за які наша Америка веде війну. Всі вони пішли як самохотники, зрікаючися вигод і вибираючи самі собі такі позиції, які їм припали до вподоби, без огляду на особисте безпеченство.

Коли я, як батько, звертав їм увагу на деякі небезпеки, то сказали мені таке: „Тату, ворога треба бити в таке місце, де найбільше болить!" — і пішли мої діти по різних закутинах землі, не знаю навіть де вони тепер. Знаю лише, що найстарший син при торговельній фльоті — „мерчант марін"; донька при Американськім Червонім Хресті; середущий син при бомбовиках, а наймолодший відправився на вишкіл при авіяції.

Не знаю, як я перебуду ці непевні хвилини мойого батьківського життя й вижидання, але я чуюся гордим, що мої діти виховалися, як пристало на добрих громадян краю, для охорони волі й добуття демократії цілому світови. Вірю в те, що їх праця й готовість посвяти принесе добро цілому світови, а в тім і нашому поневоленому народови, як зрештою і праця міліонів і жертва десяток та соток тисячів інших молодих людей. Вірю, що недалекий той час, що й наш нарід діждеться свого Вашингтона, за словами Батько Тараса.

Антін Маланчук.

НІМЦІ ОСТРІЛЮЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ.

З ПЯТОЮ АРМІЄЮ ПІД РИМОМ. — 30 до 40 гарматних куль з далеконосних німецьких гармат упало на американський пільний шпиталь. Кулі розносили на кусні шатра шпиталя й вбили 5 пацієнтів та ранили 11 інших.

ВОРОГ ПОСПІШНО НАПРАВЛЯЄ ШКОДИ НА ТРУКУ.

ГАВАЇ. — Американські летуни, що літали понад остров Трук, на котрий зроблено великий рейд бомбовиків 15. березня, доносять, що на острові панує незвичайний рух; японці видно пробують чимскорше направити шкоди, пороблені американським рейдом.

МАРІЯ САЛЮКІВНА ОСАДЧУК

виступить в неділю, 26. березня 1944 р., в Українськім Національнім Домі в Брукліні, в головній ролі „Сари" в драмі „Жидівка Вихрестка". Того дня припадає 25-літня річниця її діяльности на сцені, започаткованої з Бруклинської громади. Це є уже її 201 виступ в головних ролях в оперетах, драмах, сольових і хорових продукціях та операх.

УВАГА! — УКРАЇНЦІ МІСТА КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦІ!

СТАРАННЯМ ЗЛУЧЕНИХ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І ПАРОХІЙ МІСТА КЛІВЛЕНД

відбудеться

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО

Передання Військового Амбулянсу

АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ ВІД УКРАЇНЦІВ м. КЛІВЛЕНД,

котрий куплено за гроші, що їх зложили українські церкви, бизнесові інституції, товариства і поодинокі особи.

В НЕДІЛЮ, 26. БЕРЕЗНЯ (MARCH 26, 1944)

в годині 3. пополудні

В У. Н. ДОМІ ПІД Ч. 2251 W. 14th STREET.

На святі будуть представники армії, будуть бесідники американські і українські, як також виступлять хори американський і український. Свято закінчиться ВЕЧЕРОЮ, котру приготовить наше жіноцтво.

На це свято запрошуємо всіх українців міста Клівленд і околиці, де будуть мати нагоду оглянути амбулянс. **Комітет.**

УВАГА! ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., Й ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА ЕЛІЗАБЕТУ

відсвяткується

В НЕДІЛЮ, 26. БЕРЕЗНЯ (MARCH 26, 1944)

СВЯТО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

214-216 FULTON STREET ELIZABETH, N. J.

Початок у годині 6-тій вечір.

Музичну частину програми виконають: **Хор Тов. Боян** під проводом **М. Ядловського** і славновісний баритон **п. Петро Ординський.** Святочну промову виголосить **всч. о. Лев Чапельський.**

Вступ на концерт вільний. Переведеться збірку на добродійні цілі. Просимо місцевих і позамісцевих громадян до ласкавої участи.

УВАГА! ВАТЕРВЛИТ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

В НЕДІЛЮ, 26. БЕРЕЗНЯ (MARCH 26, 1944)

в годині 6. вечір

відбудеться представлення

„АМЕРИКАНКА"

комедія на 3 дії

котре відограють аматори з Коговз

В УКРАЇНСЬКІМ ГОРОЖАНСЬКІМ КЛЮБІ

5th AVENUE and 25th STREET.

Просимо всіх! Будете вдоволені!

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ.! УВАГА!

НЕДІЛЯ, 26-го БЕРЕЗНЯ 1944

СТАРАННЯМ І ЗАХОДАМИ КОМІТЕТУ, ЧЛЕНІВ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ,

ПРИ ДОПОМОЗІ ПАРОХІЇ, УКР. ПРАВ. АВТОКИФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ

відслужиться

ВРОЧИСТИЙ МОЛЕБЕНЬ

ЗА ЗДОРОВЛЯ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННОГО ОТЦЯ ВЛАДИКИ

ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА

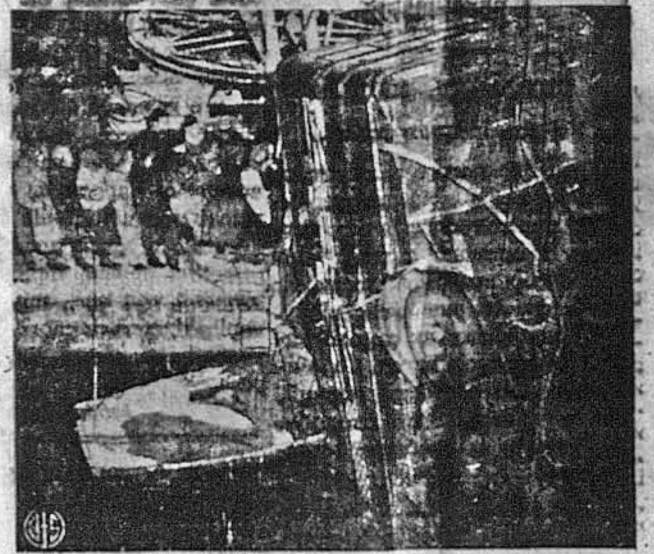
З НАГОДИ ДВАЦЯТЬЛІТНОЇ РІЧНИЦІ ЙОГО ПРИБУТТЯ ДО АМЕРИКИ.

ТОРЖЕСТВО ПОЧНЕТЬСЯ ТОЧНО В ГОД. 7-мій ВЕЧЕРОМ, У ПАРОХІЯЛЬНІЙ ЦЕРКВІ СВ. ВОЗНЕСІННЯ, ПІД Ч. 675 СО. 19-та ВУЛ. В НЮАРКУ, Н. ДЖ., (До тої парохії вперше прибув заслужений діяч відродженої Церкви), В СОСЛУЖЕННЮ ВСЕГО ДООКОЛИЧНОГО ДУХІВНИЦТВА.

На тому Молебні будуть приявні також Представники Держави і міста.

До ласкавої і численної участи запрошуємо доколичних Священиків, Хвальних Представників Парохій, Братств, Сестрицтв та Організацій.

Всіх Вас щиро витає **Святочний Комітет.**

27 ОСІБ ЗАГИНУЛО. — Оноді „бос", повний робітників з воєнних фабрик, поховзнувся на леду на мості коло Пасеїку, в стейті Ню Джерзі, й звалився через поруччя в ріку Пасеїк. 27 осіб згинуло на місці. На світлині: підносять з води тіла потоплених.

„Не беріть серіозно моєї резиґнації".

Знаний в історії посадник міста в Ілиноі безпосередно по своїм виборі візвав усіх міських урядовців, щоб вони, на знак довіря до нього, зрезиґнували із своїх становищ. Одначе він впевнював наперед, що така резиґнація нікому не пошкодить, бо він наново іменує всіх на їхні давні становища.

Не вніс резиґнації лише рисівник в департаменті парків. Остаточно, після особистої розмови з посадником, він написав письмо такого змісту:

„Пане Посаднику: Оцим зголошую мою резиґнацію із становища рисівника в департаменті парків". Поклавши свій підпис, урядовець додав ще післяслово: „П. С.": „Одначе прошу не брати цієї резиґнації серіозно".

Коли брак вітамін...

Дуже багато говорять і пишуть про ролю вітамін у розвитку та житті людини. Вітамінами називаємо хемічні тіла, що находяться в дуже малих кількостях у поживі живих сотворінь і мають великий вплив на їх розвиток і здоровля. Коли поживу позбавити тих чинників, тоді вона стає меншевартна, а споживання довший час поживи, в якій замало чи зовсім нема вітамін, провадить до хвороби, т. зв. авітамінози, яку залежно від браку вітаміни А, Б, Ц, чи ін. називає авітамінозою А, Б, Ц, та ін.

Досліди Вольбаха.

Недавно у лікарській пресі подав свої досліди над хворобовими змінами у тканках організму людини чи тварини, дослідник Вольбах. Він подає цікаві висліди своїх обсервацій над змінами у вигляді та праці тканок організму, що годуються поживою з недобором вітамін. Найвиразніші зміни виступають в авітамінозах А, Ц, і Д. Зате трудно було виказати якісь хворобові зміни в тканках, коли в поживі було брак віт. Б, через що дана людина хворувала на недугу бері-бері, шлунково - кишкове розладдя і загальмування росту.

Брак вітаміни А.

У поживі спричинює різні недуги, з яких найважніщі це затримання росту і змутніння очної роговки (т. зв. ксерофтальмія).

Найважнішою шкодою для організму, яку спричинює брак вітаміни А, це хворобові зміни в т. зв. наболонних клітинах, що вистелюють залози організму і витворюють їхні продукти. Ці клітини нидіють і роговатіють подібно як наболонні клітини шкіри. Найвиразніші зміни помічаємо в залозах, що витворюють сльози; через зроговатіння видільних клітин цих залоз вони не витворюють сліз, а очна спойовка роговатіє, наче шкіра.

Згаданий учений дослідив також хворобові зміни через брак віт. А у зубах, головно в січних зубах тварин гризунів. У тих тварин ті зуби ростуть ціле життя, через те й вони мусять безупинно щось гризти, щоб їх стирати і не допустити до перерости. Коли ж у поживі гризунів брак віт. А., тоді шкливна покрива зуба роговатіє і шклиця зуба перестає витворюватися, а з нутрішних глибших верстов зуба росте далі зуб, що є крихкий, бо позбавлений твердої шкливної покриви.

Підчас авітамінози А також затримується ріст тварини, тому, що кістки перестають рости у довжинь. Кістка росте в довжинь в цей спосіб, що між головками кістки і рештою кістки множаться безупинно хрястові клітини. При авітамінозі А ті клітини тратять спромогу поділу і ціла та верства хрястки, що находиться між головками і черепом кістки роговатіє і перестає розвиватися. Коли ж лікувати хвору людину чи тварину віт. А, тоді клітини починають знову ділитися та множитися і кістка росте у довжинь.

Шкорбут — авітамінозою Ц.

Коли в поживі брак віт. Ц. тоді в людини та тварини виступає недуга, знана під популярною назвою шкорбуту. Тоді через брак віт. Ц хворують стінки кровоносних судин, що перепускають тоді кров через шпари в стінках і через це повстають характеристичні для шкорбуту підшкіряні синці, (що є випливами крови до підшкірної тканини). З інших змін при браку віт. Ц в поживі появляється опух ясен та суглобів. Ясна опухають, ропіють та загнивають, через що часто зуби випадають. Ця хвороба далася в знаки м. ін. теж Т. Шевченкові на засланні, де його годували поживою, в якій майже не було віт. Ц (вона є у свіжій капусті, шпінаку, моркві, помаранчах, цитринах, суницях, помідорах та ін.). Шевченко описав свою хворобу у споминах, де називає її „цинґою". Також, як знаємо, дуже часто на шкорбут хворують моряки, які підчас довгої плавби морем, гасто віджвиляються поживою, в якій брак свіжої городовини та овочів, що є джерелом віт. Ц. Зрештою шкорбут перестав уже бути хворобою моряків і вояків, бо люди розуміють уже вагу і вплив вітамін на організм людини і постачають навіть низьким службовикам на службі достаточні засоби віт. Ц в поживі.

Віт. Ц. тепер витворюють штучно, відколи дослідили, що віт. це ніщо інше, як відомий у хемії аскорбіновий складник.

Віт. Д. реґулятором вапна та фосфору.

Вітамін Д. є тим чинником, якого брак спричинює в людським і тваринним організмі англійську хворобу, кривуху. Віт. Д. діє на організм людини своїм впливом на кількість вапна і фосфору в кістках та інших тканках організму. Коли в поживі брак віт. Д, тоді цей брак можна частинно заступити, подаючи недужому багато вапна і фосфору і навпаки, коли подавати в поживі багато вітамін Д, тоді можна споживати мало цих мінералів без шкоди для росту і розвою організму. Ця вітаміна, як дослідили вчені, повстає з товщеватого хем. тіла т. зв. ерґостерини, насвітленої позафіолетовими променями. Тому що у шкірі людини багато цієї ерґостерини, то і в самій шкірі людини повстає під впливом позафіолетних променів сонця віт. Д. Через те кривуха була давніше головно недугою дітей, що мешкали в темних сутеринах і не виділи ніколи сонця. Тепер вміру розвитку суспільної гігієни і поширення свідомости про цілющий вплив сонця та вітамін, ця недуга майже зникає.

Інші вітаміни ще доволі слабо досліджені. З них найважніші це віт. Е, Г, і остатньо винайдена П, та вони не мають такого великого значіння для організму, як три перші.

Лікар.

ТАРЗАН, ч. 942. Пастка.

Як Тарзан збирався позбутися двох ворогів, вони заклали пастку на нього.

„Ми розійдемося", шептав один; „я його зманю на себе, а ти нападеш на нього".

З тими словами він відійшов важким кроком, підчас коли другий сховався за корчами.

А Тарзан, не знаючи цього підступу, ішов просто на заману.